

80. Keskiviikkona 13 päivänä kesäkuuta 1990

kello 17.20

Päiväjärjestys

Ilmoituksia

Ensimmäinen käsittely:

1) Ehdotukset laeiksi maatilatalouden tuloverolain, verotuslain 45 §:n ja maatalouden investointivarauslain 1 ja 12 §:n muuttamisesta 2525

Hallituksen esitys n:o 64

Lakialoite n:o 102/1987 vp.

Toivomusaloitteet n:ot 192/1987 vp. sekä 62, 126 ja 135

Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 25

2) Ehdotus laiksi työsopimuslain muuttamisesta 2539

Hallituksen esitys n:o 77

Toivomusaloite n:o 909/1987 vp.

Sosiaalivaliokunnan mietintö n:o 18

3) Ehdotus laiksi työsopimuslain muuttamisesta „

Hallituksen esitys n:o 57

Sosiaalivaliokunnan mietintö n:o 19

Puhetta johtaa toinen varapuhemies Pe-sälä.

Nimenhuudon asemesta merkitään läsnä oleviksi ne edustajat, jotka osallistuivat edelliseen täysistuntoon.

Ilmoitusasia:

Puheenvuoron saatuaan lausuu

Siv.

Ed. Riihijärvi: Herra puhemies! Suuri valiokunta kokoontuu välittömästi tämän istunnon päätyttyä.

Päiväjärjestyksessä olevat asiat:

1) Ehdotukset laeiksi maatilatalouden tuloverolain, verotuslain 45 §:n ja maatalouden investointivarauslain 1 ja 12 §:n muuttamisesta

Ensimmäinen käsittely

Hallituksen esitys n:o 64

Lakialoite n:o 102/1987 vp.

Toivomusaloitteet n:ot 192/1987 vp. sekä 62, 126 ja 135

Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 25

Toinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 25.

Keskustelu:

Ed. Pekkarinen: Herra puhemies! Nyt ovat käsittelyssä hallituksen esitykset maatalouden tuloverolain muuttamiseksi, siinä yhteydessä myös lakiin sisältyviltä osilta metsäverotuksen uudistamisesta. Haluan aluksi muutamalla sanalla kiinnittää vakavaa huomiota siihen menettelytapaan, johon tasavallan hallitus painosti eduskunnan tämän asian käsittelyn osalta.

Vasta runsas viikko sitten eduskunta lähetti tämän tärkeän, monimutkaisen, vaikean ja monella tavalla asianomaisten verovelvollisten kannalta tärkeän lain lähetekeskustelussa valiokuntaan ja edelleen jaostoon käsiteltäväksi. Jaostossa asiaa on käsitelty sinänsä kylläkin ansiokkaasti ja ahkerasti, kuunneltu yli pariakymmentä erilaista asiantuntijaa ja asianosaista, mutta kaiken kaikkiaan asiantuntijakuuleminen on osoittanut selvästi sen seikan, että tässä laissa on kysymys siinä määrin merkittävistä muutoksista ensinnäkin vanhaan käytäntöön, että näiden muutosten seikkaperäinen selvittäminen olisi väistämättä ja välttämättä vaatinut lisää aikaa.

Edelleen asiantuntijakuuleminen osoitti, että monilla asiantuntijoilla on perusteltua kritiikkiä, hyvinkin voimakasta kritiikkiä, esitettävänä näitä hallituksen esityksiä kohtaan, sellaista kritiikkiä, jonka aiheellisuuden perusteellinen selvittäminen olisi hyvän lainsäädäntötavan mukaan ollut aivan välttämätöntä ja ehdottoman tarpeellista.

Edelleen asiantuntijakuuleminen osoitti, että asiantuntijoiden keskuudessa on myös perin ristiriitaisia käsityksiä siitä, mitä nämä lait merkitsevät, mitkä ovat näiden lakien hyvät ja huonot puolet. Liioin näiden ristiriitaisuuksien selvittämiseen ei valiokunnalla tai tarkemmin sanottuna jaostolla ollut riittäviä edellytyksiä ja mahdollisuuksia.

Edelleen asiantuntijakuuleminen osoitti, että eräillä maantieteellisillä alueilla Suomea nämä hallituksen esitykset metsän verotuksen osalta johtavat verotuksen aivan selvästi niin suureen kiristymiseen, että tasavallan hallitukseen ei ole voinut sitä tosiasiasa tarkoittaa.

Kaiken tämän jälkeen mielestäni ja keskustan eduskuntaryhmän mielestä olisi ollut aivan välttämätöntä saada lisää aikaa. Lisää aikaa useampia asiantuntijakuulemisia varten juuri niihin tarpeisiin, mihin edellä viittasin. Lisää aikaa myös siihen, että poliittinen oppositio olisi omassa keskuudessaan voinut käydä näitä esityksiä perusteellisesti läpi. Lisää aikaa siihen, että esimerkiksi yksi asianosainen, Metsäntutkimuslaitos, olisi seikkaperäisesti voinut käydä nämä esitykset läpi ja arvioida oman roolinsa, mikä laissa sille säilytetään, tarkkaan, mitä se heidän kannaltaan merkitsee.

Tähän olikin jaoston kokoomuslaisella johdolla valmius, siihen että asia olisi käsi-

telty äsken toivomallani tavalla perusteellisesti lisääjalla, useammilla asiantuntijoilla ja niin, että asia olisi pantu lepäämään yli kesän ensi syksyyn asti. Annan tästä tunnustuksen verojaoston puheenjohtajalle Kimmo Sasille, joka osoitti mielestäni kyllä ihan valtiomiesmäisiä otteita oman puolueensa painostuksesta huolimatta, kun oli valmis tällaista menettelyä puoltamaan.

Kävi kuitenkin tunnetulla tavalla. Harri Holkeri jyräsi Kimmo Sasin ja muut kokoomuslaiset yli, ja ilmeisesti Matti Louekoski teki samalla tavalla sosialidemokraateille. Niin päädyttiin siihen tilanteeseen, missä tällä hetkellä ollaan, siihen, että tänä aamuna kello 10 jaoston kokouksessa vielä liki kissojen ja koirien kanssa tiedusteltiin asiantuntijoilta, mitä tämä tai tuo pykälä tässä laissa merkitsee. (Ed. Kekkonen: Parempi se on, että joskus kysytään!) — No siinä on edustajan vastuunalainen suhtautuminen tällaiseen esitykseen! Sen kuulee sieltä. Olen tyytyväinen siihen, että jaoston jäsenten keskuudessa ei kuitenkaan tuollaista asennetta ilmaantunut. — Sen jälkeen kun 10:n aikaan tehtiin jaostossa vielä tähän tapaan, niin tämän päivän kuluessa on hallituksen painostamana tarkoitus käsitellä tämä asia, kaikki käsittelyt läpi aina toisen käsittelyn loppuun saakka.

Herra puhemies! Tämän lain käsittely osoittaa kyllä sitä, että hallitus ei arvosta sitä traditiota ja niitä tarpeita, sitä hyvää lainsäädäntötapaa, millä tällaiset tärkeät lait eikä vain tällaiset lait vaan vähemminkin tärkeät lait, tulisi eduskunnassa käsitellä.

Minusta valtiovarainvaliokunnan kokous oli hyvä esimerkki siitä, että eduskunta ei nyt kaikilta osin tiedä, mistä päättää. Valiokunnan kokouksessa muuan edustaja kysyi toiselta, mitä tietty nimenomainen muutosesitys merkitsee tässä metsäveron osalta. Jaoston puheenjohtajakaan ei osaa antaa oikeata vastausta, mistä siinä on kysymys.

Herra puhemies! Minusta tämä osoittaa, että tämä laki on todella pinnallisesti ja huonosti tullut eduskunnassa, sen asianomaisessa valiokunnassa ja jaostossa käsitellyksi. Lisäaika olisi varmasti poistanut niitä puutteellisuksia, mitkä nyt kaikkeen tähän jäävät. Hyvä lainsäädäntötapa ei ole sopusoinnussa tämän menettelyn kanssa, mihin hallitus on eduskunnan asiassa pakottanut.

Herra puhemies! Toivonkin, että lakiesitys

menee yksivuotiseksi ja tällä tavalla siirtyä tietyllä tavalla ensi syksyyn, että tätä kautta edes eduskunta saa lisää aikaa paneutuakseen ja perehtyäkkeen seikkaperäisemmin tähän esitykseen. Sen jälkeen, ensi syksynä, kun hallitus joutuu tavalla taikka toisella toivon mukaan tuomaan uuden esityksen tänne, voi sitten paremman tietouden, seikkaperäisemmän paneutumisen jälkeen käsitellä hallituksen esityksen.

Herra puhemies! Muutamasta yksityiskohdasta tässä yhteydessä vielä joku sana itse metsäverotuksen osalta. Lakiesityksen maatalousverotusta koskevalta osalta viittaa keskustan kantana siihen viime syksynä käsiteltyyn hallituksen esitykseen, jossa esitimme muutamia korjauksia silloin hallituksen maataloustuloverolakiin koskien poistojen aloittamista, poistoprosenttia ja luovutusvoittojen verottamista, lähinnä näitä kohtia. Olemme uudistaneet ja uudistamassa nämä muutokset myös tässä esityksessä.

Metsäverotuksen osalta on ensinnäkin todettava se, että tämän hallituksen tähänastiset ratkaisut metsäverotuksen osalta ovat merkinneet metsäverotuksen kiristymistä. Tästä kertoo myös valtiovarainministeriön 20.10.1989 suorittama selvitys, joka osoittaa metsän veronalaisen tulopohjan laajentuneen reaalisesti vuodesta 1987 vuoteen 1989. Myös maksuun tulleen veron määrä on sekä nimellisesti, että reaalisesti lisääntynyt vuodesta 1987 näihin asti. Näin tulee kaikesta päättämisen käymään myös vuonna 1990.

Nyt käsitellyssä olevat hallituksen esitykset sisältävät useita perustavaa laatua olevia muutoksia sekä tällä hetkellä voimassa olevaan pysyvään metsäverolakiin että myös tänä vuonna 1990 voimassa olevaan yksivuotiseen lakiin. Näitten muutosten joukossa on sekä myönteisiä että kielteisiä seikkoja.

Myönteistä mielestäni on se, että uudistukset merkitsevät ensinnäkin verotuksen tilakohtaistumista erilaisten tilakohtaisten, vähennysten käyttöönottamista, tässä mielessä verotuksen tilakohtaistumista ja toivon mukaan tarkentumista.

Verrattuna tänä vuonna yksivuotisena voimassa olevaan lainsäädäntöön, merkitsee hallituksen esitys keskimäärin jopa verotuksen keventämistäkin jonkin verran. Sanon tämän, koska siltä aivan selvästi näyttää. Verrattuna kuitenkin pysyvään vuonna 1987 voimassa olleeseen lakiin, merkitsee käsitte-

lyssä oleva hallituksen esitys selvää verotuksen kiristymistä. Tästä syystä hallituksen esitystä ei voida edes kokonaisuutena pitää kannatettavana pysyväksi laiksi. (Eduskunnasta: Oliko vanha parempi?) — Yritin juuri kertoa, että vanha pysyvä laki on parempi kuin nyt pysyväksi esitetty laki.

Esitys on kaiken lisäksi ratkaisevasti ristiriidassa hallituksen tämän lain perusteluissa ilmaisevan yleistavoitteen kanssa. Tavoitteen mukaan metsäverotusta pyritään kohdentamaan sellaisiin kohteisiin, joissa tulonsaantimahdollisuudet ovat keskimääräistä paremmat. Käytännössä hallituksen esitys realisoi tätä yleisperustelulausumaa sillä, että verotusta kiristetään todella merkittävästi lähinnä Pohjanmaalla, osassa keskistä Suomea, Kainuussa ja Lapissa. Näin käy monista lain yksityiskohdista johtuen, joihin palaan hieman tarkemmin.

Keskustan kritiikki esityksissä kohdistuu-kin, jos sen kiteyttää, seuraavaan kuuteen kohtaan:

Ensinnäkään emme hyväksy tässä laissa omaksuttua tapaa, jolla metsäveroluvut kohdennettaisiin vain veronalaiselle metsämaalle. Käytännössä tämä tulee merkitsemään verotuksen kiristymistä sen jälkeen, kun metsien kahdeksannen inventoinnin tulokset tulevat otetuksi käyttöön.

Toisekseen kritiikki ja muutosesitykset kohdentuvat siihen, että emme hyväksy hallituksen esitystä verokuutiometrin rakenteen määrittelystä. Hallitus esittää, että pystypuun laadun ja määrän perusteella määräytyisi verokuutiometrin rakenne. Me esitämme ja edellytämme, että se määräytyy nykyiseen tapaan hakkuusuunnitteen perusteella.

Kolmanneksi emme hyväksy sitä, että kunnittaisen kasvuarvion vähimmäisrajaksi asetettaisiin 70 prosenttia hallituksen esittämällä tavalla. Käytännössä esitys johtaa, yhden esimerkin esille ottaakseni, esimerkiksi Rantsilan tapaisessa kunnassa verotuksen kiristymiseen nykyisestään pitkälti yli 100 prosentilla, verotuksen tuntuvasti yli kaksinkertaistumiseen nykyisestä tilanteesta. Kahdessa asiantuntijapaperissa tämä on kerrottu. Kukaan asiantuntija ei ole kiistänyt, ettei näin ole. On syytä uskoa, että se ainakin suurin piirtein pitää paikkansa.

Neljänneksi emme hyväksy sitä hakkuusäästön hinnoittelun muuttamista, mikä lakiesityksessä toteutetaan.

Viidenneksi metsitetyn maatalousmaan verovapauden kaventamista merkitsee hallituksen esitys. Kun kaiken aikaa hallitus patistaa viljelijöitä metsittämään maatalousmaansa, kuitenkin tällä esityksellä hallitus heikentää metsitetyn maatalousmaan verovapautta. Emme voi tätä hyväksyä. Edellytämme näiltä osin lain pysyttämistä entisellään.

Kuudenneksi emme hyväksy sitä, että metsämaan uudistusalan taimikosta myönnettävä verovapaus heikkenee. Tämäkin heikkenee nimenomaan Lapissa, Pohjois-Pohjanmaalla, Kainuussa ja osalla alempaakin Pohjanmaata.

Herra puhemies! Lyhyesti esiteltynä muutosesitykset ovat tässä. Lain toisen käsittelyn yhteydessä tulemme tarkemmin ja yksityiskohtaisemmin keskittymään emme enää menettelytapaan vaan muutoksiin, joihin edellä viittasin.

Ed. Sasi (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Haluan ed. Pekkariselle todeta sen, että hallitus ei ole eduskuntaa tässä asiassa painostanut, vaan asiasta on keskusteltu hallituspuolueiden kansanedustajien ja ministereiden kesken koskien aikataulua. Haluan myös todeta sen, että kokoomuksen eduskuntaryhmä teki päätöksen, jonka mukaisesti asia tulisi käsitellä vielä tänä keväänä eduskunnassa loppuun.

Haluan myös korostaa, että metsäverouudistusta on hiottu hyvin pitkään. Jo vuonna 1988 istui metsäverotoimikunta. Sen jälkeen on tehty erinäisiä selvityksiä, ja vielä tänä keväänä kokoontui eräs asiantuntijatyöryhmä, jonka työhön hallituksen esitys perustuu. Totuus on myös se, että se on monen kompromissin tulos, jossa kaikki osapuolet ovat olleet mukana. Se toki merkitsee, että muutosten tekeminen tällaiseen esitykseen ei ole juurikaan mahdollista, jos halutaan tuo paketti pitää koossa eikä sitä avata.

Herra puhemies! Myönnän, että oppositiolla on ollut vähänlaisesti aikaa miettiä omia vaihtoehtojaan, joita se esittää hallituksen esitykseen, varsinkin tällaisessa asiassa, joka on hyvin vaikeaselkoinen ja monimutkainen.

Haluan todeta, että ed. Pekkarinen tässä suhteessa on mallikelpoisesti toiminut, että on saanut vastalauseen hyvin tiukassa aikataulussa valmiiksi ja myös hyvin perusteellisesti tehdyn vastalauseen.

Ed. Kalliomäki (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Tässä yhteydessä haluan vain yhdeltä osin hillitä ed. Pekkarisen sinänsä ansiokasta kiihkoa. Hän totesi, että vielä kello 10 asiantuntijalta etsittiin vastauksia kissojen ja koirien kanssa. Totuus on se, että yhdellä jaoston jäsenellä oli toisen käden tietoa yhden virkamiehen mahdollisesta lausunnosta, toisin kuin hän oli lausunut jaostolle. Sen tähden jaosto tunnollisuuden puuskassa otti vielä siitä asiasta selvää. Kävi ilmi, että hän oli edelleen samaa mieltä kuin jaostossa kuultavana ollessaan.

Ed. Pekkarinen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! En halua ed. Sasin puheenvuoroa muilta osin kommentoida kuin siltä osin, kun hän sanoi, ettei ole ollut mahdollisuuksia korjausten tekemiseen tällaiseen esitykseen. Haluan kiinnittää kansanedustajien huomiota siihen, että hallituspuolueet ovat kuitenkin voineet sopia mietinnön yhdestä kohdasta, joka merkitsee verotuksen kiristymistä siihen nähden, mitä hallitus on esittänyt. Valiokunnan mietinnössä sanotaan, että valiokunta edellyttää, että varataan riittävät varat valtakunnan metsien kahdeksannen inventoinnin mahdollisimman pikaiseen loppuun saattamiseen. Tämä merkitsee käytännössä sitä, että se vaihe, jolloin verotus selvästi kiristyy ja veropohja laajenee muutamalla sadalla miljoonalla markalla, mikä alkuperäisten arvioiden mukaan tulisi vuonna 1995 tai 1996, vaaditaan siirrettäväksi aikaisemmaksi. Sitä kiristystä siis aikaistetaan, joka tulee metsien kahdeksannen inventoinnin valmistumisen seurauksena.

Mitä ed. Kalliomäen puheenvuoroon tulee, niin sanotaan nyt, että tämän yksityiskohdan osaltahan on käynyt ilmi, että asianomainen asiantuntijakin myöntää, että jollakin tavalla hallituksen esitystä näiltä osin pitää käytännössä soveltaa toisella tavalla kuin se muotoilu, mikä nyt on pykälään kirjoitettu, edellyttää. Hän uskoo, tällaisen vastauksen minä olen saanut, että hallinnollisilla toimenpiteillä ne epäkohdat, mitkä Lappia ja Pohjanmaata kohtaavat, voidaan hoitaa. Ehkä ed. Kalliomäki kertoo, miten se on.

Ed. E. Aho (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Ed. Sasin puheenvuoron perusteella jäi vaille vastausta kysymys siitä, miksi oli

välttämätöntä menetellä niin, että eduskunta pakotettiin nyt toteutettavaan aikatauluun. Miksi ei voitu noudattaa sitä tahtoa, joka verojaostossa aikatauluksi oli? Mielestäni tässä asiassa kävi niin, että verojaosto ja verojaoston hallitusryhmät pakotettiin noudattamaan huomattavasti kireämpää aikataulua, mitä asioiden kunnollinen käsittely olisi vaatinut. Vielä pahempaa mielestäni on se, jos kokoomuksen eduskuntaryhmä on hyväksynyt eduskuntaryhmänä tällaisen painostuksen. Jos me haluamme eduskunnan arvovaltaa lainsäätäjänä vahvistaa, se kyllä edellyttää sitä, että eduskunta itse päättää, minkälaisella aikataululla asioita käsitellään, jotta päästään kunnolliseen lainsäädäntöön.

Minunkin mielestäni loistava esimerkki siitä, miten huonosti jaoston jäsenilläkin oli mahdollisuus paneutua tähän asiaan, oli kysymys, joka valtiovarainvaliokunnassa tänään tuli esille, jossa lain kannalta keskeinen kysymys, hakkuusäästön määrittäminen, näytti olevan jaoston puheenjohtajallekin täysin epäselvä. Miten on mahdollista, että me teemme kunnollista lainsäädäntöä, jos emme ole edes perusasioista perillä silloin, kun päätöksiä teemme? Minunkin mielestäni olisi ollut aivan välttämätöntä, että asia olisi käsitelty kunnolla. Meillä olisi kaikki mahdollisuudet siihen olemassa. Nyt eduskunta alistuu hallituksen määräämään tahtiin.

Ed. Sasi (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Haluan todeta, että metsäverosta ei varmasti saa koskaan kunnollista lainsäädäntöä. Totuus on se, että aikaisemmin veron perusteet ovat oikeastaan hyvin pitkälti määräytyneet niistä käytännön menettelytavoista, mitä on ollut Metsäntutkimuslaitoksessa ja mitä verohallituksessa on satuttu kullakin hetkellä ajattelemaan. Nyt onneksi sentään pääosa säännöksistä kirjataan lakiin, mutta vieläkin metsäverotus tulee pohjautumaan osaksi käytännön ratkaisujen varaan. Joten tilanne on se, että kun puhutaan keskimääräisverotuksesta, niin koskaan ei päästä hyvin selväpiirteiseen järjestelmään, joka ratkaisisi kaikki ongelmat.

Haluan myös korostaa sitä, että itse hallituksen esityksessä ja tulevassa laissahan lähdetään siitä, että tietyt kiristyvät toimenpiteet tulevat kahdeksannen inventoinnin tullessa voimaan. Valiokunnan mietinnössä todellakin todetaan, että on varattava riittävät

varat siihen, että tämä inventointi voidaan nopeasti saattaa loppuun. On tärkeätä oikeusturvan kannalta, että verotusta koskevat tiedot saataisiin mahdollisimman nopeasti ajan tasalle. Uskon, että tämä lausuma johtaa siihen, ettei ainakaan anneta minkäänlaisia mahdollisuuksia tässä suhteessa näitten toimenpiteitten lykkäämiseen, koska nyt on tehty kuitenkin tietty metsäverotusta koskeva ratkaisu ja on toivottavaa, että se pysyy myös jatkossa koossa.

Ed. Renko (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ed. Sasi viittasi kahdeksanteen inventointiin. Herää kysymys, minkä takia laki oli tarpeen antaa, jos ja kun kahdeksannen inventoinnin loppuunsaattaminen tuottaa saman tuloksen.

Tässä tullaan nyt Pohjois-Suomen kannalta siihen tilanteeseen, että ensin veropohjan laajentamisen vuoksi me joudumme siellä maksamaan huomattavia veroja. Niin kuin ed. Pekkarinen totesi, veronkorotus on 100 jopa 150 prosenttia ojitusmaakunnissa monissa kunnissa; vallankin niissä, missä on 50—60 prosenttia suota, se on ojitettua metsämaata ja sillä vero nyt määritellään suuremmaksi kuin vuotuinen kasvu. Se ei ole oikein.

Kun vielä on tulossa kahdeksannen inventoinnin loppuunsaattamisen tuoma rasite, niin tämä on kohtuuton Pohjois-Suomen metsänomistajia kohtaan. Tässä suhteessa oikeusturvan vaatiminen tässä vaiheessa on vähintäänkin tarpeen. Se on meidän vastalauseessamme esitetty. Näillä keinoilla kohtuullisuutta lakiin olisi kyetty tekemään, mikäli hallituspuolueet todella olisivat halunneet tästä tehdä metsänomistajien kannalta oikeudenmukaisen eikä tällaista juridista lakia, että sama laki voimaan läpi maan, kasvoipa metsä miten tahansa ja olipa maaperä mikä tahansa.

Ed. Tennilä: Herra puhemies! Ed. Sasi sanoi, että hallitus ei ole painostanut hallitusryhmiä tähän pikakäsittelyyn. Ed. Sasi, valtiopäiväjärjestys kehottaa edustajia esiintymään arvokkaasti, mutta myös rehellisesti eduskunnassa. Te täytitte toisen näistä kriteereistä ja esiinnyitte erittäin arvokkaasti, mutta toinen kriteeri jäi täyttämättä.

Minusta on käynyt aivan selväksi ja asian tuntijat Lapista osoittavat sen myös, että jos

hallituksen esitys toteutuu, metsäverotus kiristyy Lapissa ja muillakin kehitysalueilla jyrkästi. Tämä varmasti on joidenkin tarkoituksin.

Minä en ainakaan voi tällaista linjausta hyväksyä. Jos ns. vajaaverotettuja ei muualta enää löydy kuin Lapin köyhiltä selkosilta, niin jo on kummallinen hallitus. Tai jos te ette muitten kimppuun uskalla mennä, niin sekin on minusta aivan erikoista.

Täällä on puhuttu siitä, että tämän lain käsittely pitää suorittaa ajan kanssa ja huolella. Eduskunnan oppositiolla on siihen mahdollisuus äänestämällä tämä laki yksivuotiseksi, jolloin uuden käsittelyn paikka tulee.

Minä olen täällä Lapin edustaja. En hyväksy sitä, että Lapin köyhiä metsänomistajia, maaseudun ihmisiä taas rokotettaisiin. Tulen ehdottamaan kolmannessa käsittelyssä, että laki hylätään.

Ed. Sasi (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Ed. Tennilälle haluan todeta vain eräitä lukuja Lapin osalta. Lapissa viime vuonna bruttokantorahatulot olivat 327 miljoonaa, mutta metsästä saatava verotettava tulo 188 miljoonaa, ja Koillis-Suomessa olivat bruttokantorahatulot 176 miljoonaa ja metsässä saatava verotettava tulo 116 miljoonaa, eli aivan olennaista aliverotusta on verrattuna pelkästään metsässä saatavaan rahatuloon tällä hetkellä Lapissa.

Totuushan Lapissa on se, että kaikissa kunnissa ei ole tehty edes luokituksia, vaan verotus pohjautuu suurin piirtein verovelvollisen omaan ilmoitukseen, joten mielestäni kuitenkin täytyy todeta tietyt tosiasiat. Jos joissakin osissa maata on selvää aliverotusta, niin kai jonkinlaista oikeudenmukaisuutta ja yhdenmukaisuutta tässä maassa pitäisi esiintyä.

Ed. Röntynen (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Ed. Sasin puheenvuoroon totean sen, että vuodet eivät ole veljeksiä. Toisena vuonna myydään metsää enempi ja toisena vuonna vähempi. Tulo ja verotus ovat heikkoja vertailukohtia.

Myös kiinnittäisin huomiota siihen, että ed. Sasi sanoi hiukan aikaisemmin, että metsäverotusta ei koskaan saada kunnolliseksi. Mitä sana kunnolliseksi tarkoittaa? Tällaisella kiireellä, kun tämä lakiesitys on

tehty, ei sitä varmasti saadakaan kunnolliseksi.

Olen aivan samaa mieltä siitä, mitä täällä on sanottu jo aikaisemmin, että ojitusalueilla joudutaan maksamaan veroa jopa sellaisista alueista, missä ei ole metsää, ei edes yhtään tainta puusta puhumattakaan. Ne ovat ojitettuja alueita, ja ne ovat metsäntuottoalueita. Siinä mielessä tällainen lähtökohta on täysin väärin. Silloin kun maksetaan metsäveroa, pitäisi myös olla metsää, mistä maksetaan veroa.

Ed. Tennilä (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Ed. Sasi kertoi ihan selvästi sen, mistä kysymys on. On halu kiristää metsäverotusta Lapissa ja muilla kehitysalueilla niiden pienten metsäpalstojen omistajien osalta, jotka nyt teidän silmätikuiksi on haluttu ottaa.

Jos puhuu tällaisessa tapauksessa vajaaverotetuista ihmisistä, niin ei kyllä tunne sitä todellisuutta, jossa ne ihmiset siellä maaseudulla elävät ja muutoinkin juuri ja juuri toimeen tulevat. Tässä on ihan selvänä linjana ajaa kerta kaikkiaan lopulliseen ahdinkoon ne maaseudun ihmiset, joilta esimerkiksi viedään nyt palveluja postin päätöksillä ja joiden kimpussa hallituskin vielä metsäverotuksen kauttakkin on.

Tästä kaikesta muodostuu sellainen kokonaisuus, joka on aivan kohtuuton syrjäseutujen ja maaseudun ihmisiä kohtaan ja juuri vaikeimmin asuttavilla alueilla tässä maassa eli Lapissa ja muilla kehitysalueilla. Joku tolkkua pitäisi alkaa tulla myös aluepolitiikkaan ajatteluun, mutta sitä tältä hallitukselta on varmasti turha odottaa.

Ed. Renko (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ed. Sasi puhui aliverotuksesta ja toi lukuja esille ja toi vielä ihan selvän näkemyksen, että on tarkoitus, että kiristetään. Ajatellaanpa näitä alueita Pohjois-Suomessa: Lappia, Oulun läänin, Kainuuta. Näillä alueilla on maatalouden harjoittaminen ajettu niin tiukalle viime vuosina maitokiintiöitten ja nytkin vielä rasvalain myötä, että siellä yksinkertaisesti on haettava leipä metsän kautta. Kun se metsä on kerran hakattu, niin kestää 70 —100 vuotta ennen kuin siellä on tukkihakkuu kypsä.

Ei kai tällaisia ihmisiä, jotka toimeentuloaan perheelleen hakevat perheviljelmillä

ja metsätiloilla, enää pidä lyödä, kun halutaan hyvätuloisten verotusta huoventaa ja veropohjaa laajentaa ja etsiä jostakin sitä laajentamista. Se etsitään nyt väärästä päästä Suomea. Olen täysin samaa mieltä Lapin edustajien kanssa. Se koskee myös Oulun läänin.

Ed. E. Aho (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Ed. Sasille vain haluaisin lyhyesti todeta sen, että niin kuin ed. Sasi varmasti tietää, metsäverotus ei suinkaan perustu bruttomyyntituloihin, vaan metsän vuotuisen kasvuun. Siinä mielessä noiden lukujen esittäminen on harhaanjohtavaa eikä kerro itse asiassa yhtään mitään.

Edelleen mitä tulee mahdollisuuteen saada aikaan kunnollista lainsäädäntöä metsäverotuksesta, niin tällä tavalla sitä ei ainakaan saada aikaiseksi. Jos halutaan päästä kunnolliseen metsäverojärjestelmään, eduskunnan olisi pitänyt huolellisesti tähän paneutua, etsiä virheitä ja sen jälkeen, kun niitä on havaittu, myös korjata todetut virheet.

Kun saimme jaostossa aika runsaasti asiantuntijalausuntoja, joissa tuotiin esille lain epäkohtia, niin kuvaavaa hallituksen suhtautumiselle oli se, että esimerkiksi verojaoston vastaus erääseen lausuntoon oli se, että lausunnossa ei ole esitetty mitään sellaista, minkä vuoksi olisi aiheellista ehdottaa muutoksia hallituksen esitykseen sisältyviin säännöksiin. Tällaisella tavalla hallitus suhtautui niihin moniin kriittisiin asiantuntijalausuntoihin, joita me kuimme. Sinänsä ymmärrettävää hallituksen puolelta, mutta minun mielestäni eduskunnan ei olisi tällaiseen tullut alistua, vaan meidän olisi itse pitänyt näihin paneutua.

Edelleen on jäänyt vastausta vaille kysymys siitä, miksi tällainen aikataulu valittiin. Valtiovarainvaliokunnassa puheenjohtaja Mäki-Hakola sanoi, että aikataulu oli poliittinen kysymys. Olisi mielenkiintoista kuulla myöhemmin keskustelun aikana ed. Sasin selostus siitä, mitä tämä tarkoittaa.

Ed. Pekkarinen (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Olen hieman eri mieltä ed. Tennilän kanssa siitä, kertoiko Sasi pohjimiltaan sitä, mistä on kysymys metsäverotuksessa, kun hän vertasi pohjoisen Suomen bruttokantorahatuloja sieltä perittävään veroon. Eihän niitä voi verrata keskenään. Jos

ed. Sasi toimii asianajajana, kyllä hän ymmärtääkseni saa sen homman hoitamisesta aiheutuvat kulut vähentää pois ja sen jälkeistä tuloa kai on reaalista verrata joihinkin muihin lukemiin. Aivan yhtä lailla ontuu hänen äskeinen esimerkinsä Lapin oloista.

Kaiken kaikkinsa ajatuksena täytyy olla ja on pyrkinyt olemaan viime vuosien aikana se, että esimerkiksi Lapissa, Pohjanmaalla ja sellaisilla alueilla Suomea, missä puuntuotantoa voitaisiin edistää ja nopeuttaa ja puun kasvua kiihottaa esimerkiksi ojituksin ja metsänhoidollisin toimenpitein, on haluttu tarjota verotuksellisia kiihokkeita. Näistä syistä tällä hetkellä on erällä Pohjanmaan, Lapin ja itäisen Suomen alueilla kieltämättä veron määrä suhteessa metsän nettotuloon alhaisempi kuin erällä muilla alueilla. Mutta niin pitää ollakin. Se on oikein ja niin pitää olla. Nyt tätä systeemiä näillä hallituksen esityksillä ollaan muuttamassa noiden alueiden kannalta kielteiseen suuntaan.

Ed. Sasi (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Ed. Tennilä oli huolissaan siitä, että tämä kohtelee kaltoin pienituloisia, mikäli tämä kiristää verotusta. Totuushan on se, että metsätulo tulee kaikkien muitten tulojen päälle. Tietysti, jos on pienet tulot, verotus ei ankarana kohdistu tällaiseen henkilöön myöskään metsätulojen osalta. Jos on suurituloinen, tietysti metsätuloista maksaa silloin huomattavasti enemmän progression-sa mukaisesti veroa, joten kyllä järjestelmä toimii tältä osin varsin oikeudenmukaisesti myös Lapissa.

Haluan myös korostaa sitä, että kun täällä väitettiin, että järjestelmä ontuu pahasti eikä toimi, niin kaikki asiantuntijat, joilta kysyttiin, pitävätkö he tätä uutta järjestelmää parempana kuin vanhaa, olivat sitä mieltä, että uusi järjestelmä on parempi. Ja kun jokaiselta kysyttiin, pitäisikö heidän mielestään laki säätää pysyvänä, kaikki olivat sitä mieltä, että pitäisi. Myös MTK oli tätä mieltä.

Kun ajatellaan lain kokonaisvaikutuksia, pitäisi kaikesta muistaa se, että tämä merkitsee vuoteen 1990 verrattuna, että vuonna 1991 metsäverotus kevenee, huom. kevenee, 185 miljoonaa markkaa.

Ja kyllähän tässä on myös se tilanne, että jos tämä jätetään kesän ylitse, voi olla, että muut kansalaisryhmät alkavat kysyä, että

kun verouudistuksen tavoitteena oli veropohjan laajentaminen, niin mistä syystä nyt yhden tuloryhmän osalta ryhdytäänkin päinvastaiseen kehitykseen. Saattaisi helposti syntyä paineita, joissa katsottaisiinkin, että metsäverotusta pitäisi kiristää eikä keventää, niin kuin tässä tapauksessa on tapahtumassa. Haluan tältä osin viitata mm. Helsingin Sanomien pääkirjoitukseen, jossa jo tällaisia näkökantoja esitettiin.

Mitä tulee bruttokantorahatuloihin, on helppo muuttaa ne nettokantorahatuloiksi ottamalla noin 10 prosenttia päältä pois, ja sen jälkeen vertailu täsmää myös ed. Pekkarisen laskutavalla oikein.

Ed. Rusanen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minäkin haluaisin puuttua näihin numeroihin, joihin ed. E. Aho nimenomaan ed. Sasin puheenvuoron perusteella puuttui. Se seikka, että bruttokantorahatulot poikkeavat veronalaisista nettotuloista, tietysti johtuu myös lainsäädännöstä, joka maatilatalouden verolaissa vuodelta 1967 on pohjana metsätalouden puhtaan tulon määrittelylle. Sitä täydentävässä asetuksessa on sitten määritelty veroluokat, metsäveroluvut, verokuutiometrirakenne, verokuutiometrin raha-arvo sekä keskimääräiset puunkasvatuksen kulut ns. vähennysprosenttina, kaikki keskiarvolukuina tai alueittaisina keskiarvolukuina.

Kun kyseessä ei ole mihinkään todellisiin markkamääriin tai tuloihin perustuva verotus, keskustelusta, jota salissa on käyty, ei voi päätyä muuhun kuin siihen, että kyseessä on tietynlainen keskimääräinen oletettuun kasvuun, luultuun kasvuun perustuva verotus. Siitäpä syystä juuri pitääkin koko verojärjestelmä muuttaa, pitäisi pyrkiä muuttamaan sellaiseksi, että olisi objektiivisempi mitta, millä eri alueilta saatavia metsätuloja mitattaisiin. Tällaiseen mitoitukseen ei ole ollut mahdollisuuksia siitä syystä, että muistaakseni vuodesta 1935 lähtien on toteutettu tämän tyyppistä mallia.

Se, että puun verotuksesta on lukemattomia komiteanmietintöjä, osoittaa, että puun tuotto Suomelle kansantaloudellisesti on niin tärkeätä, että tästä mallista ei päästä irti, mutta jotta oikeudenmukaisuus ja kohtuullisuus ja asian ymmärrettävyys paranisi, olisi tässäkin salissa korkea aika ryhtyä miettimään muita ratkaisuja.

Ed. Malm: Talman, puhemies! Det lagförslag som föreligger innehåller en del positivt för lantbruket. Det tycker jag är värt att notera i det här sammanhanget. Omändringen av investeringsreserveringarna till driftsreserveringar är en åtgärd som lantbruket länge efterlyst. Att en del skattelättnader i samband med skogsförnyelse förhoppningsvis blir permanenta är positivt och nödvändigt för en produktion som omspannar 70—100 år.

Det finns dock förslag som är svårbegripliga, som kommer att ha konsekvenser för användningen av eget virke och som uppenbart kommer att försätta enskilda skogsägare i olika situation.

Att värdera det s.k. husbehovsvirket till 50 procent av marknadspriset vid användning i t.ex. husbyggnad för jordbruket kommer att få konsekvenser. Det är principiellt fel, det kommer också att ha till följd att många lantbrukare kommer att sälja det egna virket för att sedan köpa element av trä eller plåt vid byggande av t.ex. ekonomiebyggnader. Det kommer att vara ekonomiskt fördelaktigare att göra på det här sättet. Det har dock enligt mitt sätt att se konsekvenser för sysselsättningen i byarna och det har konsekvenser för miljön, eftersom plåthallarna igen kommer att bli populärare med allt vad det betyder för landskapet. Det är mycket som talar för att beslutet om 50 procent inte borde fattas.

Hallitus ehdottaa 11 §:ssä, että verotettavan kuntakohtaisen kasvun määrä tulee olla vähintään 70 prosenttia verrattuna valtakunnan metsien inventoinneissa mitattuun kasvuun. Tämä merkitsee käytännössä, että tilakohtaista verotettavaa kasvua korotettaisiin kaavamaisesti siten, että koko kunnan alueelle asetettu tavoite saavutettaisiin. Tällainen kaavamainen korotus on selvästi metsäverotusjärjestelmämme perusteiden kanssa ristiriidassa. Se johtaisi epäoikeudenmukaisuuteen metsäomistajien välillä, koska luokitus ei olisi verotuksen perustana. Se nostaisi voimakkaasti metsänomistajien verotuspohjaa ilman, että veroviranomaisten tarvitsisi osoittaa kohonneen verotuksen perusteita. Näin tapahtuisi erityisesti Pohjanmaan ojitetuilla alueilla. Minun on vaikea uskoa, että tämä toimenpide kestää juridista arviointia.

Regeringen föreslår i paragraf 11 att volymen av den beskattningsbara kommunvisa tillväxten skall vara minst 70 procent jämfört med den tillväxt som uppmätts vid riksskogs-taxeringarna. Det här betyder i praktiken att den gårdsvisa beskattningsbara tillväxten schematiskt skulle höjas så att målet för hela kommunens område skulle uppnås.

En sådan schablonmässig förhöjning strider helt mot grunderna för vårt skogsbeskattningssystem. Det skulle åstadkomma orättvisa skogsägarna emellan då boniteringen inte skulle ligga till grund för beskattningen. Det skulle kraftigt förhöja beskattningsunderlaget för skogsägarna utan att skattemyndigheterna skulle behöva påvisa grunderna för den förhöjda beskattningen. Detta skulle vara fallet speciellt inom de utdikade områdena i Österbotten.

Jag har svårt att tro att denna åtgärd skall hålla vid en juridisk bedömning. Det skulle vara betydligt förnuftigare att vänta på den bonitering, klassificering, som i dag är på gång i landet, och finns det speciella behov så kunde just den här klassificeringen riktas till de kommuner där man har vetskap om att skillnaden är stor mellan den verkliga beskattningen och den faktiska tillväxten.

Ehdotuksen 14 a §:n mukaan metsämaan uudistusalan taimikoista myönnetään verovapaus. Pykälässä vahvistetaan verovapausaika maan eri osissa. Samoin vahvistetaan uudistusalojen vakiintumisaika. Vakiintumisaikaa on pidennetty voimassa olevan lainsäädäntöön verrattuna. Uusi laki ei anna kuitenkaan täyttää selvyyttä siirtymämenettelystä. Selvää ei ole, mitä lakia sovelletaan aloihin, jotka on uudistettu aikaisemmin, mutta joissa ei ole vielä todettu taimikon vakiintumista. Lapin osalta mm. uudessa laissa vakiintumisaika vahvistetaan 15 vuodeksi, kun tämä aika on voimassa olevassa laissa 5 vuotta.

Uuden lain automaattinen soveltaminen johtaisi ilmeisesti taimikon vakiintumisajan pidentämiseen myös vanhojen uudistusalojen osalta, jollei taimikon vakiintumista todettaisi ennen lain voimaantuloa. Uutta lakia ei saa tältä osin soveltaa takautuvasti.

Valtiovarainvaliokunnan verojaostosta tapahtuneiden yhteydenottojen vuoksi osastopäällikkö Lovén on ilmoittanut, että verohallitus tulee antamaan ohjeet, joiden mu-

kaan vanhat uudistusalat jäävät voimassa olevan lain säännösten alaisiksi. Hän katsoi tämän olevan mahdollista ilman lain muutosta. Tätä taustaa vasten valiokunta ei ole tehnyt muutoksia lakiin eikä ehdottanut myöskään pontta. Odotamme kyseisen virkamielen huolehtivan tämän lupauksen täyttymisestä.

Enligt paragraf 14 a i förslaget kommer skattefrihet att beviljas plantbestånd på skogsförnyelsearealer. I paragrafen slås skattefrihetsförutsättningarna fast för olika delar av landet, likaså fastställs tiden för säkerställande av förnyelsearealerna.

Tiden för säkerställande har förlängts om man jämför med nugällande lagstiftning. Samtidigt är den nya lagen inte helt klar när det gäller övergångsförfarandet. Det är inte klart vilken lag som skall tillämpas på arealer som förnyats tidigare, men där man ännu inte konstaterat säkerställande av plantbeståndet. För Lapplands del till exempel fastställs tiden för säkerställande i den nya lagen till femton år, då nugällande lag talar om fem år.

Automatiskt tillämpad skulle den nya lagen synbarligen medföra att tiden för säkerställande av plantbestånd skulle förlängas också för gamla förnyelseeytor, om säkerställandet inte skulle kunna konstateras förrän lagen träder i kraft. Den nya lagen kan inte till denna del få tillämpas retroaktivt.

Vid kontakter från statsutskottets skattedelegation denna dag har avdelningschefen Lovén meddelat att skattestyrelsen kommer att utfärda direktiv som gör att gamla förnyelsearealer faller under de bestämmelser som finns i nugällande lag. Han ansåg detta vara möjligt utan lagändring.

Mot den bakgrunden har utskottet inte gjort ändringar i lagen och inte heller föreslagit någon kläm. Vi emotser att tjänstemannen i fråga ser till att löftet förverkligas.

För övrigt, fru talman, har jag den uppfattningen att lagen nu borde bli permanent. Det går inte att skogsägarna varje år skall köpa en skogsskattelag i samband med virkesförhandlingarna. Det här har vi varit tvungna att göra oberoende av vem som har suttit i regeringen de senaste åren. Att förkasta lagen skulle medföra en återgång till 1988 års beskattningsgrunder. Det skulle avsevärt försämra situationen för skogsägar-

na och vi skulle åter stå inför en förhandlingsomgång mellan regering och skogsägare.

Det finns alltid möjligheter att diskutera tillvägagångssättet här, formaliteterna kring den här lagstiftningen. Men jag vädjar personligen till riksdagen att man äntligen skulle inse det omöjliga i att skogsägarna år efter år skall diskutera dels med industrin då det gäller priser på virket, dels med regeringen då det gäller beskattningen av skogen. Det är kortsynt att försätta skogsägarna i en situation som på sikt blir ohållbar och på sikt leder till en sämre virkesproduktion i våra skogar.

Ed. Pekkarinen: Arvoisa puhemies! Ed. Rusanen puheenvuoron johdosta kaksi asiaa.

Ensinnäkin, kun ed. Rusanen sanoi, että verotus kevenee näillä toimenpiteillä, voi todeta, että ensi vuonna, vuonna 1991, verotus ei asiantuntijoidenkaan mukaan kevene verouudistuksen lähtötilanteeseen verrattuna, ei nimellisesti eikä reaalisesti. Toiseksi kokonaisuutta kun tarkastellaan, sen jälkeen, kun kahdeksannen inventoinnin tulokset tulevat otetuksi käytäntöön, tapahtuu siinä vaiheessa selvä lisäkirstyminen.

Myönnän, että metsänomistajien keskuudessa tapahtuu hallituksen esityksen seurauksena verorasitteessa painopisteen muutos. Sen muutoksen ydin on, että lähinnä etelässä varmasti suurelle osalle metsänomistajista verotus todella kevenee ensi vuonna tähän vuoteen verrattuna. Mutta maksumiehiksi alueellisessa katsannossa joutuvat selvästi Pohjanmaalla ja osassa keskistä Suomea, Kainuuta ja Lappia elävät metsänomistajat. Meidän mielestämme tällainen painopisteenkään muuttaminen ei ole perusteltua eikä myöskään metsää kokonaisuutena tarkastellen sen kokonaisrasitteen muuttuminen ole liioin perusteltu.

Arvoisa puhemies! Niihin yksityiskohtiin, joita on siellä täällä sivuttu, aikaisemman lupaukseni tai puheenvuoroni mukaisesti me palaamme vasta asian toisessa käsittelyssä.

Ed. Westerlund: Fru talman! Jag anser att principen är helt felaktig beträffande ändringen av skogsbeskattningen. Så vitt jag kan påminna mig är det första gången man frångår det system som har inneburit att boniteringen skall ligga som grund för skat-

tekubikmetervolymen och att schematiskt nu slå fast den till den 70-procentiga andelen oberoende av om boniteringen har utförts eller inte, det gäller alltså främst kommuner där den inte har utförts, kan inte vara rätt. Det är en princip som jag inte kan omfatta.

Minusta se on periaatteessa aivan väärä, ja mikäli minä muistan, ensimmäisen kerran tämän kaltaista menettelyä tullaan soveltamaan metsäverotuksen kohdalla. Tähän saakka aina kuntien metsäluokitus on ollut todellinen perusta, ja tämä ei ole mielestäni, rouva puhemies, oikein.

Ed. Anttila: Arvoisa puhemies! Ed. Sasin puheenvuoroista ei vielä kukaan ole selvinyt se todellinen syy, miksi hallituspuolueiden kansanedustajat, ed. Sasi heistä jaoston puheenjohtajana, ovat alistuneet hallituksen painostukseen näin järjettömän aikataulun hyväksyessään. Mikä on se perussy? Miksi asiaa ei ole voitu asiallisesti käsitellä ja palata siihen syksyllä sen jälkeen, kun eduskunta palaa kesälomatauoltaan — koska käsittääkseni ei kuitenkaan ole tarkoitus sitä syyskuun alussa voimaan saattaa? Varmasti olisi aivan hyvin silloin ehditty käsitellä. Mikä on se perussy?

On toinen asia, joka toisaalta selittää sen, että eduskuntasalissa viime päivien aikana on jatkuvasti hyväksytty sellaisia hallituksen esityksiä, joita suuressa valiokunnassa on sitten muutettu erikoisvaliokunnan käsittelyn jäljiltä. Aina on käynyt tähän saakka niin, että kokoomuksen eduskuntaryhmä on antanut periksi. Erikoisvaliokunnassa on oltu tiettyä mieltä, mutta suureen valiokuntaan mentäessä ei ole löytynyt minkään näköistä tahtoa puolustaa erikoisvaliokunnassa otettua kantaa. Onko tässäkin samasta asiasta kysymys? Hallituspuolueiden kansanedustajilla ei ole minkään näköistä itsenäistä tahtoa vaatia eduskunnalle jo sen arvovallan mukaan kuuluvaa asiallista käsittelyaikaa asioiden perusteelliseen selvittämiseen. Mehän olemme lainsäädännöstä vastuussa sen jälkeen, kun se on käsitelty. Ei siitä hallitus ole vastuussa vaan eduskunta, joka sen hyväksyy.

Ed. Sasi: Arvoisa puhemies! Haluan ensin vahvistaa sen, minkä ed. Malm totesi siitä, mitä ylitarkastaja Lasse Lovén verohal-

lituksesta on tänään verojaostolle puhelimitse todennut koskien vakiintumisaikaa ja sen lyhyempää soveltamisaikaa siirtymätapauksissa. Hän todella on todennut, että verohallitus tämän tyyppisen ohjeen, kuten ed. Malm totesi, tulee antamaan.

Sitten haluan ed. Pekkariselle todeta sen, että kokonaisverouudistuksen yhtenä tavoitteena oli verotuksen oikeudenmukaistaminen. Se kaiketi tarkoittaa sitä, että pyritään yhdenmukaisiin perusteisiin verotuksessa kautta linjan, kaikissa maan osissa. Tietysti se ei voi merkitä sitä, että verotuksen täytyisi jossakin säilyä edelleen alhaisella tasolla ja missään se ei saisi sitten myöskään kiristyä.

Toki, jos yhdenmukaisuuteen pyritään, se saattaa merkitä joissakin tapauksissa verotuksen kiristymistä, mutta kai on oikeampaa se, että ihmiset maksavat joko oikeudenmukaisen kasvun tai oikeudenmukaisten käteen saatujen tulojen mukaisesti veron, jolloin kansalaisten kohtelu on yhdenmukaista, mitä myös hallitusmuoto edellyttää.

Kun moneen kertaan on kysytty ja olen monta vastausta jo antanut siihen, minkä takia asialla on kiire, haluan vielä todeta sen, että myös valmistelijat asian käsittelyn yhteydessä esittivät toiveen, että asia voitaisiin käsitellä eduskunnassa jo tänä keväänä, jotta asetus voitaisiin hyvissä ajoin antaa, ehkä vielä kesän aikana, ja jotta valmistelevat toimenpiteet muuallakin voisivat käynnistyä täydellä vauhdilla. Mutta on toki selvää, että eduskunta aina viime kädessä päättää aikatauluista. Tämä ei voi olla mikään ratkaiseva tekijä mutta myös yksi tekijä, joka toki on haluttu ottaa huomioon.

Ed. E. Aho: Arvoisa puhemies! Ensinnä totean sen, että metsien kasvattaminen on äärettömän pitkäjänteistä toimintaa. Sen takia nykyinen kasvuun perustuva verojärjestelmä sopii tähän erinomaisen hyvin. Se on toiminut, voi sanoa, moitteettomasti, ja sillä on turvattu se, että kansantaloutemme perusta eli metsät ovat tulleet hoidetuiksi. Siitä on hyötynyt koko kansantalous. Siksi ei pitäisi ottaa riskejä eikä vaarantaa sitä hyvää työtä, joka metsissä on tehty.

Oli mielenkiintoista kuulla äsken ed. Ruusasen puheenvuoro, jossa hän vaati järjestelmän muuttamista. Kysynkin, onko tämä kokoomuksen kanta. Onko kokoomuksen eduskuntaryhmä sitä mieltä, että nykyinen

järjestelmä pitäisi romuttaa ja tilalle rakentaa jokin uusi järjestelmä ja mikä se uusi järjestelmä voisi sitten mahdollisesti olla?

Ed. Sasi kertoi, että hallituksen esitystä uhkaa muuttuminen, jos olisi siirretty asian lopullinen käsittely syksyyn. Ihmettelen sitäkin väitettä. Hallituksen esityksiä ei täällä ole ollut tapana muuttella nykyisen hallituksen aikana. Niistä on pidetty tiukasti kiinni. Miksi juuri tässä tapauksessa muutoksiin mentäisiin, jos eduskunta käsittelee asian kunnolla?

Väitänkin, että todellinen syy aikatauluun on se valtiovarainvaliokunnan puheenjohtajan ed. Mäki-Hakolan mainitsema poliittinen syy: hallituksen pelko siitä, että mitä perusteellisemmin asiaa eduskunnassa käsitellään, sitä kiusallisempaa se hallituksen kannalta on. Haluttiin nopeasti sutaista eduskunnassa läpi tämä iso kysymys, jotta kritiikkiä ei tulisi.

Mitä tulee väitteeseen, että asiantuntijat edellyttivät sitä, että laki käsiteltäisiin kiireellisesti ennen syksyä, asiantuntijat olivat sitä mieltä, että aivan hyvin se voidaan käsitellä myös syksyllä, asetus voidaan valmistella ja aikataulullisesti päästään hyvin helposti siihen, että laki voi tulla vuoden alusta voimaan.

Arvoisa puhemies! En halua enää pitkittää asian käsittelyä, mutta vielä haluan vastata pariin kommenttiin, jotka nimenomaan kokoomuksen suunnalta asiassa on esitetty.

Ensinnäkin metsäverouudistuksen alueellisiin vaikutuksiin. Minusta on kohtalokasta se, että samaan aikaan, kun maatalouspolitiikalla kuritetaan nimenomaan Itä- ja Pohjois-Suomea, Metsä-Suomea, nyt myös metsäverojärjestelmän muutoksella muutetaan metsäverotuksen painopistettä niin, että samat alueet joutuvat myös tätä kautta kiristyvän verotuksen kohteeksi. Muutokset ovat niiden laskelmien perusteella, jotka valtiovarainvaliokunnan verojaosto sai, aika huomattavia. Aivan selvästi verotuksen painopiste muuttuu sillä tavalla, että etelässä verotus kevenee, Itä- ja Pohjois-Suomessa se kiristyy.

En ole huomannut, että hallituksen esityksen perusteluissa olisi tällaisesta muutoksesta puhuttu mitään. Ainoallakaan sanalla taloudellisia vaikutuksia kuvaavissa luvuissa, joita hallituksen esityksen perusteluissa esitetään, ei mainita siitä, että tällaista alueellista muu-

tosta tapahtuu. Sen sijaan kaikkien asiantuntijoiden lausunnoissa tämä tuli esille. Me saimme myös jaostossa aika hyviä selvityksiä siitä, mitkä alueelliset vaikutukset ovat. Mielestäni tämäkin asia olisi vaatinut kunnollisen käsittelyn. Valiokunnan olisi siihen pitänyt kunnolla perehtyä.

Lopuksi puutun verohallituksen Lovénin lupaukseen siitä, että eräs yksityiskohta tulokinnalla muutetaan toisenlaiseksi kuin hallituksen esityksessä on todettu. Mielestäni on aika ennenkuulumatonta, että eduskunta puhelimessa saadun tiedon perusteella luottaa siihen, että lakia tulkitaan toisella tavalla kuin hallituksen esitys on kirjoitettu. Olisi kuvitellut, että valiokunta olisi edes sen verran varmistanut oikeaa tulkintaa, että olisi siitä mietintöön jonkin lauseen kirjannut. Nyt metsänomistajat jäävät sen puhelin-tiedon varaan, jonka verojaosto tänään juuri ennen kello 10:tä sai. Tämä ei ole kunnollista lainsäädäntöä. Eduskunnan arvovallan mukaista ei ole tällä tavalla toimia. Ihmettelen, miten hallitusryhmät ovat tällaiseen menneet, ja luulen, että asia ei tule jäämään tähän.

Ed. Kalliomäki: Rouva puhemies! Ed. E. Aholle alkuun, että se tieto, joka puhelimessa saatiin tänään, oli saatu jo asiantuntijakuulemisen yhteydessä jaostossa.

Rouva puhemies! On myös lyhyesti todettava, että toki käsiteltävä laki ei ole mikään varsinainen helmi eduskunnan ja hallituksen lainsäädäntöprosessien ketjussa. Parempaan olisi pitänyt ilman muuta päästä. Veropohjaa olisi pitänyt kyetä laajentamaan. Nyt oikeastaan laki ei lainkaan sitä tee. Palkkaverotukseen rinnastaminen olisi tehnyt ihan hyvää tämän käsityksen parantamiseksi. Tämän esityksen tulonjakovaikutukset alueellisesti ja metsänomistajakunnan kesken ovat myös hyvin ongelmallisia, kuten täällä on todettu. Itse asiassa hallituksen esitys toteuttaa rasakan viljelymetsätalouden etuja. Paljon parempi olisi ollut lähdeveromalli uudistuksen perustaksi. Sitä on pitkään pohdittu taustatyöryhmissä, toimikunnissa. Sitä ei valitettavasti ole tähän saliin saakka saatu. On puhuttu, että siirtymäaika olisi ollut hankala. Niin siirtymäaika tässäkin tapauksessa toteutuu, ennen kuin kahdeksannen inventoinnin tulokset on loppuun saatettu.

Yksi ratkaiseva hyvä puoli hallituksen esityksessä on, ja se on se, että mitä ilmei-

simmin se on parempi kuin vallitseva tilanne. Se on käynyt asiantuntijakuulemisistakin ilmi, eli autuampaa perustetta ei oikeastaan ole. Kai tämä on nyt mahdollisen taitamisen tulos tässä asiassa.

Ed. Isohookana-Asunmaa: Arvoisa puhemies! Oli mielenkiintoista äsken kuunnella ed. Sasin puheenvuoroa, jossa hän korosti verouudistuksen yhtä keskeistä periaatetta, nimittäin verotuksen oikeudenmukaistamisperiaatetta. Kun ed. Sasi päivällä esitteli valtiovarainvaliokunnassa verojaoston työtä, hän joutui toteamaan, että lakiesitykset ja summittaiset laskelmat, joita lakiesityksen perusteella on tehty, kertovat sen, että varsinkin Pohjois-Pohjanmaalla ja Pohjois-Suomessa eräillä alueilla on tiedossa selvästi yliverotustilanne. Nyt kuitenkin ed. Sasi puhuu verotuksen oikeudenmukaistamisesta, siis aivan päinvastaisesta kuin se, mitä hän tietää olevan tulossa. Pidän hyvin käsitämättömänä tällaisia puheita kokoomuksen taholta.

Totean vielä, että vähin, mitä asian pikäksittelyssä olisi toivonut, olisi se, että olisi saatu jonkinlaisia suojaäännöksiä, joilla olisi voitu estää epäoikeudenmukaisuuksien syntyminen tai joilla olisi voitu oikaista niitä tavattoman suuria virheitä, joita nyt tulee. Haluan myös tässä yhteydessä paheksua sitä menettelyä, jolla lakia nyt yritetään viedä väen väkisin läpi, kun on tiedossa, etteivät edes monet ns. asiantuntijatkaan hallitse sitä, mikä on tulossa. Tämän tapaisia lakiesityksiä ei pitäisi eduskuntaan tuoda eikä meidän kansanedustajien pitäisi missään tapauksessa mennä hyväksymään, ennen kuin olemme tarkasti selvittäneet, mitä laeilla tulee tapahtumaan.

Ed. Malm: Talman! Skattestyrelsens sakkunnig var till hörande i skattedelegationen i ett tidigt skede av lagens behandling. Eftersom det under behandlingen framkom problemställningar som till den delen blev oklara att delegationen inte visste hur skattestyrelsens tolkning av lagen så var det ganska naturligt att vi från delegationens sida igen tog kontakt med ifrågavarande tjänsteman. Jag tycker att det är ganska naturligt att man förfar på det sättet och inte lämnar det öppet. Jag tycker att det också är ganska naturligt att en sakkunnig från skattestyrel-

sen säger hur skattestyrelsen kommer att tolka det här. Och jag har personligen fått den gåvan eller den belastningen att jag tror på människor då jag får svar.

Puhemies! Verohallituksen asiantuntija oli kuultavana jaostossa asian käsittelyn alussa, ja tietysti kun ongelmia tuli esiin käsittelyn aikana, oli luonnollista, että jaosto kysyi asiantuntijalta, mitä mieltä hän on juuri vakiintumisajasta vanhojen uudistusalojen osalta. Me saimme vastauksen. Minä ainakin luotan siihen.

Ed. Rusanen: Arvoisa puhemies! Käsittelen ed. E. Ahon ajatuksia siitä, mikä on kokoomuksen eduskuntaryhmän kanta. Onko ryhmä todella muuttanut kantaansa tai vaatimassa verojärjestelmän muutosta? Haluan painokkaasti todeta, että kokoomuksen eduskuntaryhmä ei ole tämän suuntaisia kannanottoja tehnyt, vaan erikoisesti vuoden 1988 metsäverotoimikunnan mietinnön jälkeen, johon ryhmä ei ollut tyytyväinen eikä yleisesti valtakunnassakaan oltu tyytyväisiä, kokoomus asetti oman metsäverotyöryhmän, jonka toiminnan tuloksena silloin todettiin, että keskimääräiseen tuottoon ja pinta-alaan perustuva verojärjestelmä on näissä oloissa metsänomistajien, teollisuuden, valtion ja kuntien kannalta edullisin vaihtoehto tänä päivänä.

Edelleen sama työryhmä halusi korostaa kansantaloudellisesti merkittävää ohjausvaikutusta, joka pinta-alaverotuksella, kasvuun pohjautuvalla verotuksella, katsotaan olevan. Se takaa hyvää metsänhoitoa ja tehokasta puuntuotantoa sekä teollisuuden taista puun saantia turvaa.

Se seikka, että itse esitin tällaisen järjestelmän muutoksen ajatuksen, pohjautui tämänkin lakiehdotuksen aikana verojaostossa käytyihin asiantuntijakuulemisiin ja lausuntoihin, joiden perusteella olen itse alkanut päätyä sille kannalle, että nykyinen järjestelmä ei ole oikeudenmukainen eikä kohtuullisenkaan kaikkia veronmaksajaosapuolia kohtaan. Ainakin joissakin tapauksissa verovelvollisen oikeusturva ei ole tällä järjestelmällä turvattu.

Eli kun me elämme ajankohtaa, jossa nopeasti yhteiskunta muuttuu ja nopeasti muuttuvat rakenteet, myös verotuksessa nopeita muutoksia joudutaan tekemään, niin en

pidä mahdollisena, ettei jotain objektiivisempaa järjestelmää voitaisi tälläkin alueella ryhtyä miettimään ja ehkä kymmenen vuoden kuluessa ottamaan käyttöönkin.

Ed. Sasi: Arvoisa puhemies! Haluan ed. E. Aholle todeta sen, että hän vaati, että metsäverotuksen on oltava pitkäjänteistä, mutta toisaalta hän vaati, että tämä laki pitäisi hyväksyä vain yksivuotisena. Minkälaista pitkäjänteisyyttä, jos johdonmukaisia halutaan olla, on keskustapuolueen käyttäytyminen tässä asiassa, jos keskustapuolue aikoo äänestää tätä vastaan myös MTK:n kannan vastaisesti?

Kun on asian nopean käsittelyn syistä puhuttu, täytyy todeta ed. Aholle, että hänenhän pitäisi oikeastaan olla iloinen siitä, että hän voi profiloitua tässä kysymyksessä juuri ennen puoluekokousta ja tällä tavalla saada merkittävää julkisuutta itselleen ja myös puoluekokouksessa tuoda esille näitä merkittäviä metsäveronäkökantojaan. (Välihuutoja)

Mitä tulee väitteeseen Pohjanmaan yliverotuksesta, olen asiantuntijoiden kanssa verojaoston ulkopuolellakin keskustellut tästä kysymyksestä muutamaa otteeseen. Uskon, että vilpittömästi jos pyritään asiaa arvioimaan, on todennäköistä, että yliverotustapauksia ei tule esiintymään tämän 70 prosentin säännön mukaisesti, jos verrataan todelliseen kasvuun. Mutta totuus on myös se, että välttämättä tätä mahdollisuutta ei voida sulkea pois, ettei jollekin yksittäiselle metsänomistajalle näin voisi käydä. Mutta jos näin käy, näitten henkilöitten lukumäärä on ehkä muutamissa henkilöissä. Todennäköistä tämä mahdollisuus ei ole, mutta sitä mahdollisuutta täysin ei voi sulkea pois.

Mitä tulee Pohjanmaan tilanteeseen, täytyy todeta, että siellä uudistus antaa melko riittävät keinot tilanteen hallitsemiseksi ojitusalueitten osalta, koska hakkuumahdollisuuden ja kasvun ero otetaan alennuksena huomioon, ojituksen ja metsätien rakentamisen menot tulevat maatilakohtaisesti vähennetyiksi, ojitusalueilla on pääosin voimassa 15—20 vuotta kestävä soiden ojitusalueiden verovapaudet, ojitusalueiden metsät saavat etua nuorten metsien ensiharvennusvähennyksestä ja hankintatyön veronhuojennuksesta, vajaatuottoisten metsien uudistamisen jälkeen metsät saavat 25—30 vuoden vero-

vapauden ja uudistamisvähennyksen ja veroluokituksia voidaan tarvittaessa myös, jos ongelmia esiintyy, viivästyttää, että keinoja löytyy.

Ed. E. Aho: Arvoisa puhemies! Äskeistä kuunnellessa tuli mieleen Verotus kevenee -tiedote. Jotenkin se tyyli, jolla ed. Sasi esitteli asioita, oli tuttu. Luulen, että tässä tapauksessa käy hyvin monen metsänomistajan kohdalla juuri samalla tavalla. Puhutaan siitä, että verotus kevenee ja metsäverojärjestelmä paranee. Tosiasia on se, että hyvin monen metsänomistajan kohdalla järjestelmä johtaa verotuksen kiristymiseen. Erityisesti Itä- ja Pohjois-Suomessa ja Pohjanmaalla on tällaisia metsänomistajia.

Tässä asetelma on hyvin erikoinen. Eduskunta kysyy hallitukselta, miten nopeasti sen pitää lakiesitys käsitellä, millä tavalla se pitää käsitellä, ja nöyrästi toteuttaa hallituksen sanelemaa aikataulua. Lisäksi eduskunta kysyy verohallituksen virkamiehiltä, miten tätä lakia aiotaan soveltaa, ja ottaa verohallituksen virkamiehen sanan vakavammin kuin hallituksen esityksen tai nyt hyväksymänsä lain sisällön. Minusta molemmat esimerkit kertovat kieltään siitä, millä tavalla metsäveroasiaa eduskunnassa on käsitelty.

Ed. Sasi väitti, että olisin ristiriitaisesti esittänyt toisaalta vaatimuksia siitä, että metsäverotuksen tulee olla pitkäjänteistä, ja sitten toisaalta olisin vaatinut tämän lain säätämistä yksivuotisena verolakina. En ole sellaista esittänyt. En ole täällä lausunut kantaani siihen, pitäisikö tämä säätää pysyvänä vai ei. Mielestäni tähän lakiin sisältyy monia puutteita, jotka panevat vakavasti harkitsemaan sitä, että näin tulisi menetellä, mutta siihen sanon kantani ensi tiistaina.

Ed. Renko: Arvoisa puhemies! Pyysin puheenvuoron ed. Rusasen puheenvuoron johdosta, kun hän todisti, että kokoomus hakee oikeudenmukaisuutta tässä verotuksessa. Ihmettelen, eikö kokoomus kanna huolta Pohjois-Pohjanmaan alueesta, koska siellä nimenomaan tapahtuu yliverotusta, ja ed. Sasikin tässä totesi sen, ja verotus kovenee. Koko tuo maakunta on tämän Suomen niemen suorikkainta aluetta, paikoin 60 prosenttia maa-alasta suota. Me emme ole saaneet kuivatusmäärärahoja siinä määrin, mitä olisi tarvittu puuntuoton tehostamiseen. Ne

alueet, jotka on ojitettu, ovat kuitenkin tällä erää alituottoisia. Jos puhutaan, että niitä on vain muutama, niin se on alueellisesti varsin merkittävä määrä.

Kun odotettavissa on kahdeksannen inventoinnin edelleen kiristävä verotuslinja muutaman vuoden päästä, niin voin todeta kokoomukselle, että meillä kyllä tulkitaan näin, että kokoomus on avannut sosialisoinnin linjan maapohjalle. Tässä se ryömii nyt sitten sosialidemokraattien tavoitteitten mukaisesti, ja tämä kiireinen käsittely todistaa meille suhteellisen varmasti linjan, johon tässä nyt on ajautettu oikeistossa käsin.

Mikä on se oikeudenmukaisuus, sitä sopii kysyä itse kunkin. Otetaanko köyhiltä alueilta ja annetaan varakkaimmille alueille? Ennen kaikkea hyvätuloisten marginaaliverohuojennusrahaahan tässä kerätään Pohjois-Suomelta.

Ed. Jokiniemi: Arvoisa puhemies! Pyysin puheenvuoroa ed. Sasin puheenvuoron johdosta, kun hän nimenomaan mainitsi suo-ojituksista ja verokohtelusta niitä kohtaan. Hän mainitsi, että se on oikeudenmukainen. Tämän hetken käytäntöhän on, että suo-ojituksilla on 15 vuoden verovapaus.

Kuten on jo aikaisemmassa keskustelussa käynyt selville, päätehakkuut ovat kumminkin yli 50 vuoden päässä. Tästä voi tehdä jo johtopäätöksiä, että tämä on yksi sellainen kysymys, joka olisi tarvinnut tarkempaa selvitystä.

Hiukan ihmettelin ed. Rusasen puheenvuoroa. Hän ensimmäisessä puheenvuorossaan mainitsi, jotta puhutaan oletetusta kasvusta. Kyllä Metsäntutkimuslaitos perustaa sen aika tarkkoihin tutkimuksiin. Tietääkseni Suomessa on maailmassa kaikkein parhaimpia asiantuntijoita sillä puolella, että oli aika tavalla heitetty tuo arvio. Toisaalta toisessa puheenvuorossa hän sitten kumminkin perusteli nykyistä järjestelmää, ja tässä on ristiriitaisuutta.

Ed. Kalliomäki sanoi, että pitäisi saada palkansaajiin verrattava verotusjärjestelmä. Nämä ovat melko ongelmallisia asioita. Tiedetään, että esimerkiksi Ruotsissa ja Norjassa on myynnistä johtuva verotusjärjestelmä ja siellä on varsin suuret ongelmat siltä osalta. Puukauppa ei ole tasaista. Se jonakin vuonna käy, ja sitten on pitkiä aikoja, jotta puu ei käy kaupaksi, ja tästä johtuvina

ongelmina nimenomaan kansantaloudelliset seikat ovat juuri sellaisia, että nykyistä järjestelmää ei ole kovin suurta mieltä lähteä kovin paljon muuttamaan.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi ja asia lähetetään suureen valiokuntaan.

2) Ehdotus laiksi työsopimuslain muuttamisesta

Ensimmäinen käsittely
Hallituksen esitys n:o 77
Toivomusaloite n:o 909/1987 vp.
Sosiaalivaliokunnan mietintö n:o 18

Ensimmäinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on sosiaalivaliokunnan mietintö n:o 18.

Keskustelu:

Ed. Alaranta: Arvoisa puhemies! Tästä hallituksen esityksestä voi sanoa, että se on periaatteessa hyvä, mutta käytännössä huono. Hyvää on se periaate, että vanhemmille annetaan entistä enemmän mahdollisuuksia saada osittaista hoitovapaata oman lapsensa tai muun kodissa asuvan lapsen hoidon vuoksi. Mahdollisuutta jatketaan sen vuoden loppuun, jolloin lapsi aloittaa peruskoulun.

Olemme keskustan valiokuntaryhmänä kannattaneet lämpimästi hallituksen esitystä, koska se on meidän vaatimustemme mukainen. Nykyisinhän osittaista hoitovapaata voi saada alle neljävuotiaan lapsen hoidon vuoksi sekä peruskoulun aloittavan lapsen hoidon vuoksi ensimmäisen lukukauden ajaksi.

Sen sijaan huonoa tässä esityksessä on se, että laki ei toimi, koska hoitovapaan käyttöön liittyy sellaista ansion menetystä, ettei kaikilla vanhemmilla ole mahdollisuus käyttää hoitovapaata. Mainittua epäkohtaa taas

ei voida tällä lainsäädännöllä korjata, koska hoitovapaakorvaus on säädetty eri lailla.

Keskustan valiokuntaryhmän vaatimuksesta mietintöön tulikin äänestyksen jälkeen hallitusta velvoittava ponsi, että työajan lyhenemisestä aiheutuvan ansiotulojen alenevan korvaaminen selvitetäisiin niin, että tosiasialliset mahdollisuudet osittaisen hoitovapaan käyttämiseen paranevat. Tämä selvitystyö pitäisi käynnistää välittömästi, koska osittaisesta kotihoidon tuesta säädetty laki on voimassa vain kuluvan vuoden loppuun.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi ja asia lähetetään suureen valiokuntaan.

3) Ehdotus laiksi työsopimuslain muuttamisesta

Ensimmäinen käsittely
Hallituksen esitys n:o 57
Sosiaalivaliokunnan mietintö n:o 19

Ensimmäinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on sosiaalivaliokunnan mietintö n:o 19.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi ja asia lähetetään suureen valiokuntaan.

Ensimmäinen varapuhemies:
Eduskunnan seuraava täysistunto on tänään kello 19.

Täysistunto lopetetaan kello 18.36.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Erkki Ketola

